

Generalinis advokatas G. Hogan siūlo Teisingumo Teismui pripažinti, kad, nors ES pasirašė Stambulo konvenciją, Taryba turi teisę, bet neprivalo, laukti bendro visų valstybių narių sutarimo dėl sutikimo būti saistomoms konvencijos, prieš nusprenddama, ar ir kiek ES prie jos prisijungs

Jis taip pat teigia, kad remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalimi, 82 straipsnio 2 dalimi, 84 straipsniu ir 336 straipsniu Stambulo konvencija gali būti sudaryta dviem sprendimais

Stambulo konvenciją¹ dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo Europos Taryba priėmė 2011 m. balandžio 7 d., o pateikė pasirašyti 2011 m. gegužės 11 d. Pirmasis Komisijos pasiūlymas priimti Tarybos sprendimą dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo sudarymo ES vardu nesulaukė pakankamo Tarybos narių palaikymo. Todėl buvo nuspręsta susiaurinti siūlomo Stambulo konvencijos sudarymo ES vardu apimtį ir tiesiog apsiriboti tomis kompetencijomis, kurios buvo laikomos patenkančiomis į ES išimtinės kompetencijos taikymo sritį. Siekiant atsižvelgti į konkrečias Airijos ir Jungtinės Karalystės pozicijas, kaip numatyta Protokole Nr. 21, pridėtame prie ESS ir SESV, buvo taip pat nuspręsta Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo pasirašyti Stambulo konvenciją suskaidyti į du atskirus sprendimus.

Abu Tarybos sprendimai buvo priimti 2017 m. gegužės 11 d. Pirmajame sprendime numatyta ES vardu pasirašyti Stambulo konvenciją atsižvelgiant į nuostatas, priskiriamas ES kompetencijai teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, o kaip materialiniai teisiniai pagrindai paminėta SESV 82 straipsnio 2 dalis ir 83 straipsnio 1 dalis². Antrasis sprendimas skirtas su prieglobsčiu ir negražinimu susijusiems konvencijos aspektams ir kaip materialinis teisinis pagrindas paminėta SESV 78 straipsnio 2 dalis³. Abiejų Tarybos sprendimų konstatuojamosiose dalyse pateiktos nuorodos į ES ir jos valstybių narių kompetencijas.

2019 m. liepos 9 d. Europos Parlamentas pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį paprašė Teisingumo Teismo pateikti nuomonę dėl ES prisijungimo prie Stambulo konvencijos. Pirmuoju klausimu Europos Parlamentas siekia išsiaiškinti, kokie SESV straipsniai būtų tinkami Tarybos akto dėl Stambulo konvencijos sudarymo ES vardu teisiniai pagrindai. Be to, jis klausia, ar yra būtina arba įmanoma priimti du atskirus sprendimus dėl Stambulo konvencijos pasirašymo ir sudarymo. Antruoju klausimu Europos Parlamentas siekia sužinoti, ar Stambulo konvencijos sudarymas ES vardu pagal SESV 218 straipsnio 6 dalį yra suderinamas su Sutarčių nuostatomis, jeigu nėra bendro visų valstybių narių sutarimo dėl jų sutikimo būti saistomoms šios konvencijos.

Šios dienos išvadoje generalinis advokatas Gerard Hogan siūlo Teisingumo Teismui taip atsakyti į Europos Parlamento pateiktus klausimus:

¹ 2011 m. balandžio 7 d. Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo.

² 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/865 dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo pasirašymo Europos Sąjungos vardu atsižvelgiant į klausimus, susijusius su teisiniu bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose (OL L 131, 2017, p. 11).

³ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/866 dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo pasirašymo Europos Sąjungos vardu atsižvelgiant į prieglobstį ir negražinimo principą (OL L 131, 2017, p. 13).

Jeigu Tarybos ketinimai dėl pasidalijamosios kompetencijos, kuria būtų pasinaudota sudarant Stambulo konvenciją, apimties išliks nepakitę, sprendimas leisti sudaryti šią konvenciją ES vardu turėtų būti grindžiamas SESV 78 straipsnio 2 dalimi, 82 straipsnio 2 dalimi, 84 ir 336 straipsniais kaip materialiniais teisiniais pagrindais.

Jeigu ES sudarytų Stambulo konvenciją dviem atskirais aktais, dėl to šie aktai netaptų negaliojantys.

ES sprendimas sudaryti Stambulo konvenciją būtų suderinamas su Sutartimis, jeigu jis būtų priimtas nesant bendro visų valstybių narių sutarimo dėl jų sutikimo būti saistomoms šios konvencijos. Vis dėlto toks sprendimas būtų suderinamas su Sutartimis ir tuo atveju, jei būtų priimtas tik po to, kai būtų konstatuotas toks bendras sutarimas. Tik Taryba turėtų nuspręsti, kuri iš šių dviejų alternatyvų yra tinkamesnė.

Generalinis advokatas mano, kad visi klausimai, kuriuos Europos Parlamentas pateikė Teisingumo Teismui, turėtų būti laikomi priimtini, išskyrus pirmojo klausimo antrą dalį, tačiau tik tiek, kiek ji susijusi su sprendimu pasirašyti Stambulo konvenciją. Kadangi Europos Parlamentas neginčijo pasirašymo sprendimų galiojimo, nors galėjo tai padaryti, ir todėl jie tapo galutiniai, ši institucija negali naudotis nuomonės pateikimo procedūra siekdama apeiti ieškiniui dėl panaikinimo taikomus terminus.

Tinkami Stambulo konvencijos sudarymo teisiniai pagrindai

Generalinis advokatas siūlo vadovautis Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagal kurią, jeigu aktu siekiama kelių tikslų arba jeigu aktas turi kelias sudedamąsias dalis, jis iš esmės turi būti grindžiamas vienu teisiniu pagrindu, o išimtinėmis aplinkybėmis – keliais teisiniais pagrindais, t. y. tais, kurie atitinka vyraujančius arba bent jau pagrindinius to akto tikslus ar sudedamąsias dalis. Vadinas, tai, ar priimant nagrinėjamą aktą buvo naudojamos ir kitomis kompetencijomis, neturi reikšmės, kol tos kitos kompetencijos apima papildomus to akto tikslus ar sudedamąsias dalis.

Be to, tuomet, kai ES neketina pasinaudoti visomis savo kompetencijomis, generalinio advokato nuomone, svarbu sprendimą leisti sudaryti tarptautinį susitarimą skirti nuo paties susitarimo. Kadangi Taryba aiškiai siekia, kiek tai susiję su prisijungimu prie Stambulo konvencijos, kad ES pasinaudotų tik tai kuriomis savo kompetencijomis, generalinis advokatas G. Hogan mano, kad reikėtų svarstyti ne visą Stambulo konvenciją, o tik tas jos dalis, kurios, vertinant pagal ES teisę, bus privalomos Sąjungai.

Šiuo aspektu generalinis advokatas G. Hogan pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju neatrodo būtina galutinai nuspręsti, ar ES turi, kaip mano Taryba, išimtinę kompetenciją sudaryti Stambulo konvenciją prieglobsčio bei imigracijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityse, taigi, ar ES privalo pasinaudoti šiomis kompetencijomis. Europos Parlamento pateiktas klausimas grindžiamas prielaida, kad ES pasinaudos bent ta kompetencija, kurią turi prieglobsčio bei imigracijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityse.

Išnagrinėjęs Stambulo konvencijos tikslus ir sudedamąsias dalis, generalinis advokatas pažymėjo, kad Stambulo konvencijos sudarymas ES vardu gali apimti daugelį vien Sąjungai arba jai kartu su valstybėmis narėmis priklausančių kompetencijos sričių, todėl teoriškai pagal SESV gali turėti reikšmės daug teisių pagrindų. Vis dėlto, kaip pridūrė generalinis advokatas, akto teisinis pagrindas ar pagrindai neturi atspindėti visų kompetencijų, kuriomis pasinaudota jį priimant. Sprendimas leisti ES sudaryti Stambulo konvenciją turėtų būti grindžiamas tik tuo teisiniu pagrindu ar pagrindais, kurie atitinka būsimą šio sprendimo svorio centrą. Kad būtų galima nustatyti tokį teisinį pagrindą, generalinio advokato G. Hogan nuomone, reikia atsižvelgti ne vien į Stambulo konvencijos tikslus ir sudedamąsias dalis, bet ir į konkretesnius paties šio sprendimo tikslus ir sudedamąsias dalis.

Analizuodamas skirtingas kompetencijas, kurias gali apimti Stambulo konvencija, generalinis advokatas G. Hogan taip pat aptarė kitų nei Europos Parlamento klausime paminėtų teisių pagrindų reikšmę. Išnagrinėjęs jis pasiūlė Teisingumo Teismui į pirmąjį klausimą atsakyti taip, kad,

atsižvelgiant į Tarybos numatytą sudarymo apimtį, sprendimas leisti ES sudaryti konvenciją turi būti grindžiamas SESV 78 straipsnio 2 dalimi, 82 straipsnio 2 dalimi, 84 ir 336 straipsniais.

Klausimas, ar leidimas sudaryti Stambulo konvenciją gali būti duotas dviem atskirais sprendimais

Generalinis advokatas pažymėjo, kad Europos Parlamento klausimas užduotas dėl sprendimo sudaryti Stambulo konvenciją formalaus galiojimo ateičiai. Šiuo aspektu reikėtų priminti, kad, kaip išplaukia iš SESV 263 straipsnio, formalus akto galiojimas gali būti ginčijamas tik jeigu yra pažeistas esminis procedūrinis reikalavimas. Jo nuomone, neatrodo, kad Stambulo konvencijos sudarymas ne vienu, o dviem sprendimais galėtų sukelti pasekmių taikomoms balsavimo taisyklėms, kaip buvo ankstesniame Teisingumo Teismo sprendime.

Taip yra todėl, kad, pirma, neginčijama, jog visų jų priėmimas priklausys ES kompetencijai, nesvarbu, kiek sprendimų būtų priimta. Antra, dėl balsavimo taisyklių reikėtų pažymėti, kad sprendimo padalijimas į du atskirus aktus gali lemti tarptautinio susitarimo sudarymo negaliojimą, jeigu pirmasis aktas, kurį numatyta priimti, būtų priimtas pagal vieną balsavimo taisyklę, o antrasis – jau pagal kitą balsavimo taisyklę, o jeigu būtų buvęs priimtas tik vienas aktas, būtų taikoma tik viena taisyklė. Vis dėlto šioje byloje visi nagrinėjami teisiniai pagrindai lemia tos pačios procedūros taikymą.

Taigi generalinis advokatas siūlo Teisingumo Teismui į Europos Parlamento klausimą atsakyti taip, kad jeigu ES sudarytų Stambulo konvenciją dviem atskirais aktais, tai nereikštų tokių aktų negaliojimo.

Klausimas dėl sprendimo sudaryti Stambulo konvenciją galiojimo, jeigu tas sprendimas būtų priimtas nesant visų valstybių narių bendro sutarimo dėl jų sutikimo būti saistomoms šios konvencijos

Šiuo klausimu generalinis advokatas G. Hogan konstatavo, kad Taryba neprivalo laukti valstybių narių bendro sutarimo ir jai nenustatyta jokios pareigos sudaryti tarptautinį susitarimą, kaip antai Stambulo konvencija, iš karto po jo pasirašymo. Atsižvelgusi į tokius veiksnius, kiek, pavyzdžiui, tikėtina, kad valstybė narė nepagrįstai nevykdys nagrinėjamo mišraus susitarimo, Taryba kaip tik turi įvertinti galimybę pasiekti reikalingą daugumą Taryboje, kad pati viena galėtų naudotis visomis pasidalijamosiomis kompetencijomis.

Taigi jis siūlo į antrąjį klausimą atsakyti, kad, pirma, ES sprendimas sudaryti Stambulo konvenciją būtų suderinamas su Sutartimis, jei būtų priimtas nesant bendro visų valstybių narių sutarimo dėl jų sutikimo būti saistomoms šios konvencijos. Vis dėlto toks ES sprendimas sudaryti Stambulo konvenciją būtų suderinamas su Sutartimis ir tuo atveju, jei būtų priimtas tik po to, kai būtų konstatuotas toks bendras sutarimas. Tik Taryba turėtų nuspręsti, kuri iš šių dviejų alternatyvų yra tinkamesnė.

PASTABA: generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinį bylos, už kurią jie atsakingi, sprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PASTABA: valstybė narė, Europos Parlamentas, Taryba ar Komisija gali gauti Teisingumo Teismo nuomonę dėl to, ar numatytas sudaryti susitarimas suderinamas su Sutartimis. Jeigu Teisingumo Teismo nuomonė yra neigiama, numatytas sudaryti susitarimas negali įsigalioti, jei nėra iš dalies keistas arba Sutarys nėra peržiūrėtos.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas išvados [tekstas](#) nuo jos perskaitymo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127